

Utbildningsinspektion i Almunge skola, förskoleklass samt grundskola årskurs 1–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	6
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	12

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Almunge skola den 22-24 november 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Almunge skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Almunge skola intervjuades rektorn, biträdande rektorn, lärare, elevvårdspersonal, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i flera årskurser, i olika ämnen och i skolans särskilda undervisningsgrupp. Vidare fördes informella samtal med personal, elever och föräldrar på skolan. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Almunge skola	Antal barn/elever
Förskoleklass	27
Grundskola	590

Uppgifterna är skolans egna från maj 2006.

Almunge skola ligger 24 km öster om Uppsala i utkanten av Almunge samhälle. Skolan tillhör det sydöstra skolområdet i Uppsala kommun. Skolan består av flera olika byggnader som varierar i storlek och ålder. Skolan har en idrottshall med en egen simbassäng. Undervisningen i förskoleklassen och årskurs 1–3 bedrivs i åldersblandade klasser medan undervisningen i årskurs 4–9 bedrivs i åldershomogena klasser.

Almunge tar emot elever i årskurs 4 från Funbo och Länna skola och i årskurs 7 tar skolan emot elever från Knutby skola. Det stora flertalet av skolans elever åker skolskjuts.

Till rektorns ansvarsområde hör även fritidshem. Denna verksamhet har inte besökts av inspektörerna utan ingår i inspektionen på annat sätt.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Almunge skola och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Den pedagogiska verksamheten vid Almunge skola är av varierande kvalitet. I de högre årskurserna är skolans kunskapsresultat tämligen goda och elevernas meritvärde¹ har stigit de senaste åren. Trots detta ligger skolans samlade meritvärde under både riks- och kommungenomsnittet. Arbetssätt och arbetsformer liksom utvärdering av lärandet i de tidigare årskurserna är väl anpassade till barnens ålder och mognad och av mycket god kvalitet. Det finns dock enligt inspektörerna flera förbättringsområden som skolan bör ta itu med. Dessa är av olika dignitet men ändå väsentliga sett ur ett helhetsperspektiv vad gäller den utbildning som erbjuds i Almunge skola.

Ett angeläget förbättringsområde är arbetsmiljön och värdegrundsarbetet på skolan. För de äldre eleverna är undervisningen av varierande kvalitet, där inspektionen visat flera goda exempel där utforskande, nyfikenhet och lust att lära utgör en grund för lärandet, men också att det finns förbättringsområden när det gäller planering och utformning av lektionerna, liksom i vissa fall av undervisningens innehåll. Inspektörerna bedömer att det pedagogiska ledarskapet av skolan behöver stärkas för att skolan effektivare skall kunna arbeta mot de nationella målen.

¹ En elevs meritvärde räknas fram genom att man översätter bokstavsbedygen till siffror (MVG ger 20, VG 15 och G 10) och därefter räknar samman de 16 bästa betygen. En elev som fått betyg i samtliga 16 ämnen kan alltså ha högst 320 och minst 160 poäng i meritvärde.

Det är även angeläget att skolornas systematiska kvalitetsarbete utvecklas med tanke på de utpekade förbättringsområdena.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i skolans samtliga ämnen och i alla årskurser. Skolan bör också arbeta för att förbättra måluppfyllelsen i svenska och matematik i årskurs 5.
- Eventuella skillnader i pojkars och flickors kunskapsresultat bör identifieras och analyseras.
- Skolan bör tydliggöra och informera eleverna om de nationella målen i utbildningen. Skolan bör också på ett tydligare sätt kunna redovisa hur eleverna i de högre årskurserna utvecklas i förhållande till både kursplaner och de mål att sträva mot som anges i läroplanen.
- Arbetet med demokrati- och värdegrundsfrågor bör förbättras och elevernas möjlighet till inflytande över undervisningen bör förstärkas.
- Skolan bör förbättra den psykosociala arbetsmiljön för eleverna och arbetet mot kränkande behandling bör ytterligare intensifieras så att alla elever känner trygghet i skolan.
- Skolan bör förbättra innehållet i delar av undervisningen, så att eleverna kan vara delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Skolan bör också sträva efter en likvärdigt god kvalitet så att alla elever får del av varierade arbetssätt och stimulerande arbetsformer.
- Kvalitetsarbetet i skolan bör förbättras så att utvärderingar blir tydligt kopplade till mål och att kvalitetsredovisningen i högre utsträckning redogör för skolans resultat och analys av dessa, samt vilka åtgärder skolan avser vidta för att öka måluppfyllelsen. En gemensam arbetsplan för skolan bör utformas.
- Det pedagogiska ledarskapet bör stärkas och den inbördes ansvarsfördelningen mellan rektorn och biträdande rektorn bör förtydligas.
- Skolan måste säkerställa att alla elever i svårigheter får det stöd de behöver.

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Kunskaper

Enligt läroplanen skall verksamheten i förskoleklassen ge tid och möjlighet till både lek och inläring. Undervisningen i förskoleklassen och årskurs 1–3 i Almunge skola bedrivs i ett arbetslag och med tre parallella spår där lärarna på ett systematiskt och övergripande sätt följer elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen mot tydligt uppställda mål.

Arbetslaget använder sig av portfolio för att dokumentera elevernas utveckling både kunskapsmässigt och socialt.

Inspektörerna bedömer att verksamheten för förskoleklassbarnen mycket väl ger dem möjlighet till utveckling och lärande och en mycket god grund för den fortsatta skolgången.

I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) anges att antal övergripande kunskapsmål. Det är dels mål att sträva mot som anger inriktningen på skolans arbete samt mål som skolan ansvarar för att eleverna ges förutsättningar att uppnå. Verksamheten i skolan skall aktivt vara inriktad på att nå målen i de nationella styrdokumentet. Det förutsätter att såväl elever som personal och ledning har kännedom om vilka mål och riktlinjer som gäller.

I Almunge skola är elevernas kännedom om målen i årskurserna 4-9 inte tillräckligt god för att de ska anses ha möjlighet att kunna följa kunskapsutvecklingen mot de uppställda kursmålen. Under intervjuer framkom att informationen gradvis blir bättre ju högre upp i årskurserna eleverna kommer. Det är framförallt informationen om betygskriterierna som blir tydligare. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med att informera om och levandegöra målen i läroplan och kursplan för respektive ämne bör förbättras och på så sätt öka elevernas kännedom om målen.

Nationella ämnesprov finns för årskurs 5 och årskurs 9 i engelska, matematik samt svenska och svenska som andraspråk. Syftet med det nationella ämnesprovssystemet är att bidra till ökad måluppfyllelse för eleverna, förtydliga målen och visa på elevers starka och svaga sidor, samt ge underlag för en analys av i vilken utsträckning kunskapsmålen nås på skolnivå och huvudmannanivå.

Tabell 1

Andelen elever i procent som nått målen på nationella ämnesproven i årskurs 5 på Almunge skola (enligt skolans egna uppgifter).

År	2002	2003	2004
Engelska	67 %	62 %	80,3 %
Matematik	81 %	64,5 %	70,5 %
Svenska	80 %	60,8%	67 %

Resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 5 i Almunge skola år 2004 har förbättrats jämfört med föregående år. Det är dock fortfarande förhållandevis låga resultat i matematik och svenska. I skolans kvalitetsredovisning för år 2004 görs ingen analys över varför resultaten ser ut som de gör, däremot konstateras att eleverna i högre utsträckning når målen i årskurs 9 än i årskurs 5, varför skolan bedömer att gjorda insatser under tiden har effekt. Eftersom resultaten för årskurs 5 och 9 gäller olika elevunderlag kan det dock, enligt inspektörerna, vara svårt att dra sådana slutsatser. Inspektörerna bedömer att skolan bör fortsätta följa upp resultaten för årskurs 5 och ev. sätta in åtgärder där så behövs för att öka måluppfyllelsen i matematik och svenska.

Läroplanen uttrycker att läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt skall utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn.

Rektorn skall ha informationen för att utifrån ett övergripande perspektiv t.ex. kunna vidta åtgärder om målen inte uppnås. En samlad redovisning av elevernas kunskapsutveckling i fler ämnen/kunskapsområden än svenska, engelska och matematik saknas dock på skolan.

Denna kunskap finns hos enskilda lärare och delges elever och föräldrar vid utvecklingssamtalen, men ligger inte till grund för analys och förbättring av verksamheten i stort. Som en konsekvens av detta är det enligt inspektörerna svårt att bedöma det totala resultatet av elevernas kunskapsutveckling på Almunge skola. Ett förbättringsområde för skolan är därmed att följa upp elevernas samlade kunskapsutveckling i alla kursplaneämnen samt även för de årskurser där betyg eller nationella ämnesprov inte ges.

Skolans resultat på det nationella provet i årskurs 9 för år 2004 låg över riksgenomsnittet när det gäller andelen elever som uppnådde godkänt i svenska och engelska, men under genomsnittet i riket i ämnet matematik. Det var framförallt pojkar som inte nådde målen i matematik. Inspektionen visar på vissa skillnader vad gäller resultaten mellan pojkar och flickor både år 2004 och 2005. Som nämnts så fanns det en skillnad i ämnet matematik år 2004 men även i geografi samt idrott- och hälsa. År 2005 fanns det stora skillnader mellan pojkar och flickor i framförallt idrott- och hälsa samt religion. Denna skillnad har inte uppmärksamats eller lett till en analys av orsakerna till betygsskillnaderna i skolan. Elevernas meritvärde i Almunge skola har stigit kraftigt sedan 2001, från 178,0 till 203,1 år 2005. Det är något lägre än genomsnittet i kommunen och riket i övrigt. De senaste två åren (2004 och 2005) har meritvärdet legat på ungefär samma nivå. Andelen elever som är behöriga att söka till gymnasieskolan² (90,7 procent år 2005) har även det stigit stadigt sedan 2001 och är i nivå med riket i stort.

När det gäller skolans resultat i förhållande till det förväntade resultaten enligt SALSA³ har dessa gradvis försämrats de senaste tre åren, vilket bör uppmärksammas av skolan. Likaså ligger det samlade meritvärdet under både genomsnittet i kommunen och riket i övrigt. Inspektörerna bedömer att eleverna i de högre årskurserna i Almunge skola i övrigt når godtagbara kunskapsresultat men att skolan bör förbättra sitt arbete med att uppmärksamma och analysera eventuella skillnader i pojkars och flickors kunskapsresultat.

² För att en elev skall vara behörig till gymnasieskolans nationella eller specialutformade program krävs lägst betyget Godkänd i ämnena svenska eller svenska som andra språk, engelska och matematik.

³ För att få en mer nyanserad bild av skolors betygsresultat än enbart genom att tillhandahållande faktiska betygsresultaten som skolor uppnår, har Skolverket utvecklat Skolverkets Arbetsverktyg för Lokala SambandsAnalyser – Salsa. Verktöget jämför i en statistisk modell kommuners och skolors faktiska betygsresultat avseende "andel elever som uppnått målen" respektive "genomsnittligt meritvärde" med ett modellberäknat värde. I denna beräkning tas hänsyn till bakgrundsfaktorer som föräldrars utbildningsnivå, andel elever med utländsk bakgrund och fördelning pojkar/flickor i kommuner och skolor.

Resultatet av arbetet med normer och värden

I skolans uppdrag enligt läroplanen ingår att aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i praktisk vardaglig handling.

Ett tecken på resultaten av skolans arbete med normer och värden kan vara hur eleverna förhåller sig i skoltillvaron och inspektörerna mötte under inspektionsbesöket flera trevliga, tillmötesgående och utåtriktade elever. I intervjuerna hade de lätt för att uttrycka tankar och åsikter.

Inspektionen har dock också visat att det finns en bristande respekt elever emellan, t.ex. vad gäller språkbruk, och mellan elever och vuxna, främst bland de äldre eleverna. I flera fall fördröjdes lektionsstarten på grund av elevers sena ankomst och under några lektionspass var arbetsron störd av eleverna.

Enligt kvalitetsredovisningen 2004 bedömer skolan att de utifrån resultatet av trygghetsenkäten (3,4 av 4) har en hög måluppfyllelse när det gäller elevernas trygghet. Inspektionen visar dock en något annorlunda bild, där främst de äldre eleverna påstår att de inte känner sig helt trygga i skolan. Flera av eleverna uttryckte att de upplevde en orolig och vissa fall otrygg arbetsmiljö. För eleverna i förskoleklassen och årskurs 1–3 uppgavs arbetsmiljön vara bättre.

På skolan förekommer klassråd, men i varierad omfattning och kvalitet. Hur, när och på vilket sätt varierar mellan de olika klasserna. Eleverna i de lägre årskurserna är de som är mest nöjda med sina möjligheter till inflytande över både undervisningen och skolans miljö.

Inspektörerna bedömer det som ett angeläget arbetsområde för skolan att förbättra arbetsmiljön och stärka demokratiarbetet, så att resultatet av värdegrundsarbetet synliggörs och förbättras.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att verksamheten för förskoleklassbarnen är av mycket god kvalitet. Almunge skola bör arbeta för att öka måluppfyllelsen i svenska och matematik i årskurs 5. I årskurs 9 når eleverna i Almunge skola överlag goda kunskapsresultat men det finns vissa skillnader mellan pojkar och flickor som bör uppmärksammas. Vidare bör skolan förbättra det övergripande arbetet med att följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen och i alla årskurser. Skolans arbete med att informera om och levandegöra målen i läroplan och kursplaner för respektive ämne bör förbättras, liksom arbetet med att ge eleverna möjligheter att successivt utöva ett större inflytande. Inspektörerna bedömer det också som angeläget att skolan förbättrar sitt arbete med demokrati- och värdegrundsfrågorna så att den fysiska och psykosociala miljön i skolan förbättras.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern

kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Av läroplanen framgår det bland annat att skolan ska sträva mot att eleverna successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. Under senare tid har rektor och elevrådet arbetat med att bygga upp rutiner för beslutsgång och mötesformer. I det arbetet har tagits hjälp av Uppsalas elevråd, vilket arbetar under projektform i Uppsala kommun.

Trots detta framkommer i intervjuer och vid andra samtal med eleverna under inspektionen ett missnöje med elevrådet och deras möjligheter till inflytande. Detta gäller framförallt bland de äldre eleverna, något som kommit till uttryck bl.a. genom försök att bilda ett så kallat demokratiskt råd, som skulle arbeta parallellt med elevrådet.

Eleverna uttrycker också att deras möjligheter att få vara med och påverka undervisningens innehåll och utformning är begränsade. Läroplanen anger att det inte är tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om de grundläggande demokratiska värderingarna. Eleverna skall också genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter kunna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar för sitt lärande. Elever i de senare årskurserna uppger att de fått vara med och välja exempelvis fördjupningsämne och redovisningssätt under de så kallade epokveckorna, ett ämnesövergripande temaarbete under ett par veckor på höstterminen vilket uppskattats mycket av eleverna, som framhåller att epokveckorna lett till stimulerande arbetsuppgifter och lust att redovisa vad eleverna lärt sig. I flertalet elevsamtal framkommer dock att det allt som oftast är läraren som bestämmer och planerar innehållet och utformningen av undervisningen. Inspektörerna bedömer att skolan behöver utveckla arbetet med att ge eleverna möjligheter att successivt utöva ett större inflytande över sin utbildning, både avseende verksamheten i stort, t.ex. genom klass- och elevråd, och när det gäller det egna lärandet. De så kallade epokveckorna kan vara ett gott exempel i det senare utvecklingsarbetet.

Inspektionen visar också att skolans arbete med värdegrundfrågor varierar och är beroende av vilken lärare/mentor eleverna har. Skolan har haft värdegrundsdagar där man specifikt har arbetat med dessa frågor, vilket eleverna kan ge exempel från och har uppskattat. Enligt skolan diskuteras också värdegrundsföråklor i hög grad på de mentorssamtal eleverna har, främst i de äldre årskurserna. Eleverna upplever dock inte att värdegrundsföråklorna är ett inslag i den dagliga verksamheten.

Avseende arbetsmiljön i skolan påtalar eleverna att de inte känner sig helt trygga. Många av eleverna nämner specifika platser i och omkring skolan där de upplever otrygghet, som skolskjutshallplatsen, skolgården och korridorerna i den del av skolan där de äldre eleverna vistas. Skolan har ingen organiserad rastvakt för de äldre eleverna och arbetet med att upprätthålla skolans regler varierar beroende på lärare, menar eleverna. Eleverna framför också att tillsägelser från lärare nonchaleras av elever utan vidare åtgärder från lärares sida. Det finns elevstödande verksamhet på skolan, bl.a. genom Friends och kamratstödare.

Ett antimobbningssteam ansvarar för arbetet mot kränkande behandling. Eleverna uppger att de kunnat vända sig till vuxna på skolan och fått hjälp när problem uppstått. Samtidigt framför eleverna att det finns flera situationer i skolmiljön där de känner sig otrygga och där kränkningar förekommer och där de önskar ökad vuxentäthet. Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67).

Den nya lagens ändamål är att främja barn och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år.

Inspektörerna bedömer att skolan har system och rutiner för att motverka diskriminering och annan kränkande behandling, men att dessa ändå bör förbättras i flera avseenden, så att alla elever upplever trygghet i skolan. Ett angeläget arbetsområde för skolan är det förebyggande arbetet med skolans regler och värdegrund, så att demokratifrågor, livsfrågor och etiska dilemman ges större utrymme i undervisningen och den dagliga verksamheten och att värdegrundsarbetet tydliggörs för eleverna.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Enligt läroplanen skall läraren svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer. Eleverna skall få uppleva olika uttryck för kunskaper. Lärarna skall sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former och skolan skall arbeta för att eleverna utvecklar sin nyfikenhet och lust att lära.

Almunge skola är i vissa delar organiserad som fem skolor i en. De fem arbetslagen har till stor del olika arbetssätt och inte i någon högre utsträckning samarbete för att anpassa verksamheterna efter varandras innehåll eller utformning. Detta är dock uppmärksammat på skolan och skolläda och personal arbetar med olika utvecklingsområden för att förbättra situationen.

Förskoleklassen och årskurs 1–3 arbetar i skolans äldsta byggnad utifrån ett spårssystem med åldersintegrerade klasser. Inspektörerna bedömer att arbetssättet och arbetsformerna i de tidigaste årskurserna är väl anpassade till barnens ålder och mognad och av mycket god kvalitet.

Årskurs 4 har sin undervisning i provisoriska träbaracker och årskurs 5 och 6 arbetar på olika våningar i en av skolans äldre byggnader. Undervisningen för eleverna i de senare årskurserna är förlagd i relativt nybyggda lokaler i olika plan, där varje årskurs är indelad i separata arbetslag. I samtal med undervisande lärare framkom att man inte har särskilt mycket kontakt eller något organiserat samarbete mellan de olika arbetslagen.

Under lektionsbesöken fick inspektörerna se exempel på flera lektioner som var både intressanta och stimulerande. Eleverna gav vidare uttryck för att de uppskattade sättet att arbeta ämnesöverskridande i de s.k. epokveckorna.

Inspektörerna kunde dock också notera undervisningspass där planering och innehåll helt styrts av läraren och där eleverna getts små möjligheter att kunna påverka undervisningens utformning, liksom lektioner där den bristande arbetsron påverkade undervisningens kvalitet. Eleverna påtalade att viss undervisning är enformig och förutsägbart, där lektionerna utformas efter samma mönster gång efter annan.

En förutsättning för att eleverna skall kunna ta ansvar för sin utbildning är att de har kännedom om de mål som gäller, både på kort och på lång sikt. När eleverna inte har denna kännedom blir det också svårt för dem att delta i planering och utvärdering av undervisningen på det sätt som författningarna föreskriver.

Inspektörerna har vid lektionsbesöken sett goda exempel på varierade arbetsformer och arbetssätt, men däremot färre lektioner där eleverna haft kunskap om de mål undervisningen avser eller varför lektionen ser ut som den gör.

Inspektörerna bedömer att undervisningen i Almunge skola är av varierande kvalitet där stundtals utforskande, nyfikenhet och lust att lära utgör en grund för lärandet, men att det finns förbättringsområden när det gäller planering och utformning av lektionerna. Skolan bör fortsätta arbeta för att bättre ta tillvara de olika arbetslagens erfarenheter så att helheten och likvärdigheten kring elevernas skolsituation förbättras.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Läraren skall utgå från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande och ge särskilt stöd till elever som har svårigheter.

Almunge skola har rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Det finns en speciell handlingsplan för skolans personal som beskriver olika steg som ska följas så fort någon bedömer att en elev har behov av särskilt stöd. Skolan har också en handlingsplan för överskolning av elever från förskola till förskoleklass liksom för elever som byter klass.

I Almunge skola finns en särskild undervisningsgrupp för elever i de senare årskurserna, där man i första hand prioriterar elevernas sociala utveckling. Alla elever i den särskilda undervisningsgruppen har sin bastillhörighet i stor klass i skolan och deltar med den i vissa ämnen. En del av eleverna har anpassad studiegång. Lärarna som arbetade permanent i den särskilda undervisningsgruppen saknade pedagogisk högskoleutbildning, men utbildad speciallärare och vissa ämneslärare, t.ex. i NO, undervisar eleverna i den särskilda undervisningsgruppen vissa lektioner. Speciallärarna ansvarar även för tester, diagnoser och betygssättning.

Det finns en kö av elever som är i behov av stödinsatser av olika slag men där personalen uppgett att resurserna inte räcker för att helt möta behoven. Elevvårdsteamet har med anledning av den aktuella situationen vid tiden för inspektionsbesöket begärt ett möte med rektor. Både lärare och skolläda bekräftar behovet av stöd och hjälp som råder i skolan och att det står elever i kö för att få det stöd de har rätt till. Inspektörerna bedömer att det aktuella förhållandet är otillfredsställande och skolan måste säkerställa att alla elever i behov av särskilt stöd skall få det stöd de behöver.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Läraren skall enligt läroplanen, utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Vid betygssättningen skall all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanen utnyttjas och en allsidig bedömning av dessa kunskaper skall göras.

Almunge skola har regelbundna utvecklingssamtal där elevernas kunskapsutveckling redovisas men inte alltid i förhållande till de olika kunskapsmål som anges i kursplanen för respektive ämne. Elevernas kunskapsutveckling följs upp genom observationer, olika tester, diagnoser och prov. Skolan har olika sätt att utvärdera och dokumentera elevernas kunskapsutveckling. I förskoleklassen och årskurs 1–3 använder man sig av portfolio och till viss del även digital portfolio.

Lärarna kan genom sitt sätt att tydliggöra målen både följa och redovisa elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de uppsatta målen i varje ämne.

Årskurserna 4–6 arbetar med en elevbok där eleverna bland annat själva får notera vad de tyckt om olika arbetspass och veckans arbete. I årskurserna 7–9 är man inte eniga om vilket sätt man vill arbeta med att utvärdera och dokumentera elevernas kunskapsutveckling och där har arbetslagen olika mindre häften. Rektorn uppger att intentionerna har varit att i årskurserna 4–9 bygga vidare på systemet med portfolio, men att personalen inte velat detta. Rektorn tycker att det är ett problem att man inte har ett gemensamt system som skapar kontinuitet och ger en sammanhållen bild av elevernas kunskapsutveckling (se vidare under rubriken Ledning och internkommunikation). I samtal med eleverna framkommer att man inte använder sig särskilt mycket av elevböckerna på det sätt som de erbjuder. Dessutom varierar det mycket mellan de olika klasserna och deras mentorer. Inspektörerna bedömer att skolans utvärdering av lärandet är mycket bra i de lägre årskurserna men att skolan för övrigt behöver förbättra sina rutiner för att på ett tydligare sätt kunna redovisa hur eleverna utvecklas i förhållande till både kursplaner och de mål att sträva mot som anges i läroplanen.

Lärarna träffas i olika ämnesgrupper i skolan där de bland annat rättar de nationella proven tillsammans. Vidare deltar lärarna i den fortlöpande kommunala kompetensutvecklingen som också bidrar till att öka kvaliteten på betyg och bedömningar. Inspektörerna bedömer att skolan har rutiner för att säkerställa en rättvis och likvärdig betygssättning.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Varje skola skall årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten. I Almunge skola finns en aktuell kvalitetsredovisning som enligt inspektörerna motsvarar förordningens krav. Skolans arbetslag skriver egna arbetsplaner som anger olika mål för respektive verksamhet. Kvaliteten på innehållet och utformningen i dessa varierar. Det saknas en tydlig koppling mellan de mål och förslag till åtgärder i skolans kvalitetsredovisning och de mål som anges i skolans arbetsplan. Inte heller finns någon tydlig koppling till kunskapsresultaten i skolan.

De utvärderingar som görs är till stor del beroende av de olika arbetslagen och de enskilda lärarna. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med att utveckla ett mer övergripande systematiskt kvalitetsarbete behöver förbättras så att så att utvärderingar är tydligt kopplade till mål, att kvalitetsredovisningen tydligt redogör för skolans resultat och att en gemensam arbetsplan utformas.

Skolledning och internkommunikation

Skolförfattningarna lyfter fram rektorns centrala roll på skolan såsom ansvarig för det pedagogiska ledarskapet och personalen. Rektor skall särskilt verka för att utbildningen utvecklas, och han eller hon har en särställning när det gäller att garantera elevernas rättssäkerhet. För att utöva sitt ledarskap skall rektor enligt skollagen hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan.

Skolans rektor tillträdde tjänsten i augusti 2004 och har tidigare tjänstgjort som biträdande rektor sedan 2001 och dessförinnan arbetat som lärare i skolan sedan 1982. Rektorn har genomgått den statliga rektorsutbildningen.

Biträdande rektorn kom till skolan i januari 2005 och ska påbörja rektorsutbildningen under början av 2006.

Genom regelbundna möten med personalen på skolan och genom nära kontakt med biträdande rektorn håller rektorn sig informerad om den dagliga verksamheten och inspektörerna bedömer att hon är förtrogen med verksamheten.

Rektorn har en fortlöpande kontakt med huvudmannen, närmast representerad av områdeschefen, och ansvarsfördelningen mellan dem är tydlig. Ansvarsfördelningen inom skolledningen är däremot inte alltid så tydlig, vilket framkommer av intervjuerna i inspektionen. Det är oklart för flera vilket ansvar som ligger på rektor och vad biträdande rektors uppgifter är.

Inför läsåret 2005 ändrade på organisationen i årskurs 7–9. Rektorn anser att verksamheten vid tillfället för inspektion är ”spretig” med skilda aktiviteter i olika verksamheter och att de fem arbetslagen har kommit olika långt i utvecklingen. Utvecklingsledarnas roll är ännu otydlig i den nya organisationen men omorganisationen har ändå enligt rektorn inneburit en del positiva förändringar som exempelvis en tydligare struktur på arbetslagsmöten och en snabbare handläggning av vissa frågor. Personalen säger att det både finns önskemål och behov av en tydligare och mer sammanhållen styrning och ledning inom skolan för att minska ”spretigheten” och sammanfoga arbetet mellan de olika enheterna.

Inspektörerna bedömer att skolans ledningsfunktion bör förbättras för att ta ett tydligare ansvar för den pedagogiska utvecklingen i skolan. Vidare bedömer inspektörerna att ansvarsfördelningen inom skolledningen och den nya ledningsgruppen bör bli tydligare för att fungera effektivt för styrning och ledning.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att skolans arbete med samverkan och elevernas inflytande över det egna lärandet bör förbättras. Skolan bör utarbeta ett enhetligt förhållningssätt och det är angeläget med ett mer genomgripande arbete kring värdegrundsfrågorna i undervisningen och den dagliga verksamheten.

Inspektörerna bedömer att arbetssätt och arbetsformer liksom utvärdering av lärandet i de tidigare årskurserna är väl anpassade till barnens ålder och mognad och av mycket god kvalitet. För de äldre eleverna är undervisningen av varierande kvalitet där inspektionen visat flera goda exempel där utforskande, nyfikenhet och lust att lära utgör en grund för lärandet, men att det finns förbättringsområden när det gäller planering och utformning av lektionerna, liksom i vissa fall av undervisningens innehåll.

Inspektörerna bedömer vidare att skolan behöver förbättra sina rutiner när det gäller utvärdering av själva lärandet. Däremot finns rutiner för att säkerställa en rättvis och likvärdig betygsättning.

Inspektörerna bedömer att skolans arbete med att utveckla ett mer övergripande systematiskt kvalitetsarbete behöver förbättras. Inspektörerna bedömer också att det pedagogiska ledarskapet på skolan behöver stärkas och den inbördes ansvarsfördelningen inom skolledningen förtydligas.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till grundskolans utbildning och information om utbildning

Under rubriken "Tillgång till grundskolans utbildning och information till utbildning" har även tillgången till utbildning såsom modersmålsundervisning, språkval och elevens val bedömts. Vidare har informationen till elever och vårdnadshavare samt eventuella kostnader i verksamheten bedömts. Inspektörerna har bedömt att tillgången till utbildning och informationen är god utan att ge vidare kommentarer i denna rapport.

Personal

Almunge skola har 43,1 lärartjänster varav 30,4 med pedagogisk högskoleutbildning. Lärartätheten är 7,2 per 100 elever. De flesta av skolans lärare har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Som tidigare nämnts får inte alla elever i skolan särskilt stöd när behov finns.

Läromedel, pedagogiska materiel och utrustning

Under rubriken "Läromedel, pedagogiska materiel och utrustning" har även resurser såsom böcker, skrivmateriel och andra hjälpmedel samt läromedel, datorutrustningen och lokalerna bedömts. Inspektörerna bedömer att de materiella resurserna gör det möjligt att genomföra utbildningen, utan att ge vidare kommentarer i denna rapport.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att skolan erbjuder god tillgång till utbildning, personal, läromedel, pedagogiska materiel och utrustning och att informationen är god.

Datum	Ort
2006-11-01	Stockholm

Jimmy Söderström
Gudrun Rendling